

S Z A R V A S

T Á R S A D A L M I É S S Z É P I R O D A L M I L A P.

Szerkesztőség Kényes utca 175.
Kiadóhivatal
Selyem-utca 240. házszám.
Deutsensmid János kereskedése.

Megjelenik hetenkint kétszer, vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
Egész évre 5 frt — kr — Félévre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr

Hirdetések árszabályszerint vétetnek fel
Egyes számok kaphatók: a kiadóhivatalban és
Nyácsik S. utáda kereskedésében.

A házimulatságokról.

Most, mintha a sziv igazi melege elpárolgott volna, oly hideg minden, oly száraz oly elszigetelt. S ezen társadalmi nagy bajnak okát méltán abban keresik, hogy régiebb időkben többet gondoltak az emberek és főleg a nők, a családi és társadalmi viszonyokkal mert őseink nagy mértékben bírták a kedélyességet s ezt a mai nap színéte teljesen elhanyagolják.

Ugy van ugy! az élet kínos napszámossá fajul, ha azt a patriarchalis szivély nem nemesíti s nem örvendeztet. Egyedül a családiasság melynek főeleme a társzeretet, egyedül ez képes az élet viszontagságait elviselhetővé, közben az élet folyamát kellemessé, az élet örömeit szivemelőkkel s így az életet minden körülményben boldoggá varázsolni.

A családi életviszonyoknál fogva minden családtag kiki saját föladataival, mint az óra kerekei szépen egybevágvá összemunkálnak s ily összhangzó munkások az élet szükségeit megtermi.

Majd a természet rendje fölépülést követelvé, ugyancsak a családkörben ez legbizonyosabban föllelhető, mert egyrészt ott biztos az ünnepi és éjjeli nyugalom, hol a családtagok egymás fölött, virrasztanak, másrészt ott az ártatlan örömeik is

gyakrabban fölvirulnak hol, azokat több családtag egyesült erővel élesztgeti.

Igenis, a szeretet legtalálékonyabb, tehát, hol több egymást szerető lélek közremunkál, ott az életfaját a kiapadhatlan szeretet harmatja frissíti, ott az élet virágait a kedélyesség, a szeretet ez édes magzatja ápolja; ott az élet fordulatait a családban egymást váltó ifjuság, mint az élet poézisének élesztői kellemesíteni, érdekesíteni, az öröm himporával behinteni s a megelégedés zamatjával fűszerezni egy szóval az életet boldogsággá varázsolni szokta.

A családkörökben a fölépülésre kell, hogy illő gond fordítassék, miszerint az életerők munkásságára élesztessenek és képesítsenek. E fölépülést nyugalom után a kedélyes mulatságok leginkább eszközlik.

Im tehát a házimulatságok rendeltére jeles e szerint igen hibáznak kik a mulatságokat egyedül unalomoszlato időölő, érzékgyönyörködtető örömvadászatokká alacsonyítják.

A mulatságoknak már a gyermeknevelésnél szép feladata a testilelkierőket kellemesen odafejlesztetni, hogy azok terékenységhez, s majdan önmunkássághoz szokjanak.

Az ifjúkor mulatságai kell, hogy az éledező nagyobb vágyak, határozottabb ér-

zelmek és jelentékenyebb törekvések rugékonyságát nemcsak fönntartsák, de sőt a serdülő tevékenységet a költészet nemes zománczával kecsegtetve, magasb cél felé irányozzák és kitartóbb munkásságra lelkesítsék.

S így az érett férfikor mulatságainak is van még magasb céljok. E szerint a mulatságok kor, állapot és körülmények szerint változnak. Egyébiránt a változatoság a mulatság fogalmának kiegészítője elannyira, hogy a mulatság ép azért kellemes és üdítő, mert a testi lelki erőket az egyenlő foglalkozás zibbasztó hatásától felszabadítja.

Ily lélektani észlelés után megmagyarázható: mért szeretjük annyira mulatságokat? Mért erre mintegy önfentartási szükségből ösztönöztetünk.

Miért szeretjük a mulatságokat változtatni? mert különben a mulatság ép oly fásító és fárasztó lenne, mint a mindennapi foglalkozás. Mért szeret egyik ember ilyen, a másik amolyan mulatságot? mert az író, festő, varró ember ülve fárad s így csak mozgás által üdülhet fel, s mert a szántóvető, mesterember járás-kelés, mozgással fárad, s így nyugalmas időzéssel üdül, s mert a dologtalan ember unatkozik azért lenge lelke ide s tova szállong, hogy lepkeként itt is, ott is perczeit megédesítse

T Á R C Z A.

Csak Szarvasra, meg vissza.

Megpróbáljuk az új vasutat!
Azt mondta az asszonykám, hogy ideje már a kényelmesebb vasuti közlekedést öregeink meglátogatása céljából igénybe venni. Elhelyeztük az utazást az időben, t. i. megbeszéltük, hogy melyik vonattal menjünk s melyikkel térjünk vissza? Mert hát háromszor lehet menni s háromszor lehet jönni minden 24 órában ezen az új vonaton olyannak, a ki Kondoroson lakik. De ez a dicsőség csak Szórhalomra szól, melyet nem tudom miokból elég rosszszul Kis-szénásnak kereszteltek. A kalauz tudja már, hogy ha Kis-szénást jelez, az még nem elég, van csökönyös ember, a melyik nem mozdul ki a kupéból addig, míg a Kis-szénás meg nem magyaráztatik olyan-
tém képen:

— Szórhalom — egy percz.

A vonatnak mindegy, az akkor áll meg a mikor megállítják s ez elnevezéssel mit sem törődik. Még akkor is érzéktelen

marad mikor Síratóba ér. Pedig az utas azt hinné, hogy ezen megálló helyen élézkényül majd e lokomotiv s a gépész sőhajtva köszönti a baktert.

Az utasok nem szeretik a sok megálló helyet csak azt az egyet várják óhajva hol utazásuknak vége

A mi utazásunknak célját a régi nóta mondja meg:

„Csak Szarvasra meg vissza

E' mán osztán nem tréfa.»

Nos hát igazán nem tréfa idegen embernek eljutni Szarvasra.

A vasutállomásig csak eljutunk kissé döcögve és ingadozón az új pályán, melynek töltését folyton erősíti egy sereg napszamos.

Szarvas nevezetes város Magyarországon közepén. Bövitett vasuti állomása a városnak egyik szélén épült olyan kiszámítással, hogy azok közül, a kik utazni szoktak a vasuton, mindnek messze legyen és közel azon polgároknak, kik az utazást ha épen utazniok muszáj, kocsin végzik, vagy pedig gyalog.

Az állomáson rendszeren ott vár két omnibusz-kocsi. Olyan kocsik ezek, hogy 30 krajczárért bár mely utazót beszállita-

nának a városba, de állítólag még senki meg nem próbálta ez omnibuszokon a bevonulást, mert utazóknak nagy része ugy gondolkozik, hogy 30 krajczárért sokkal de sokkal messzebről jó vasuton s ha már egyszer Szarvason van, sajnál csupán azért adni 30 krajczárt, hogy Szarvason legyen.

De ez a fentebb említett kocsikat nem alterálja. Ki jönnek a kényelmesebb órában jövő-menő vonatokhoz és várnak. Az utasok közül némelyik megkérdi őket.

— Mitt kell fizetni?

— Harmincz krajczárt.

— S vittek már valamikor valakit?

— Hogy ne! A multkor — már jó multkor volt egy idegen, az ült fel nekünk de az nem tudta, hogy mennyit kell fizetni ha — ha — ha...

— S magok mindig ki jönnek?

— Mindig itt vagyunk. Mert ha már megvan ez az omnibusz ne legyék hiába.

— Ha tiz krajczárért bevisznok én is felülök?

— Nem lehet. Azért be se fogjuk a lovat.

Igy aztán a két omnibusz, akkor is üresen ment, mikor mi beérkeztünk Szarvasra. A sok utas pedig, kik 10 kros viteldij mel-

Ezekből könnyű kivenni, hogy a családéletben a mulatságoknak nem csekély szerep jutott t. i. a munka-dermesztette becsületes háznópet fölfrissíteni, és pedig élénkeníteni elméjüket, élesíteni képzetüket, rugékonnyá tenni szívüket, kitartóvá edzeni vágytehetségüket s így fogékonnyá tenni őket az édes nyugalomra és boldogságára, melyet illő munka után várhatnak.

A házimulatságokra tehát kellő gond fordítandó! Nem akarunk itt a gyermek — mulatságok, játékok elrendezéséről szólni, ez szorosán a nevelőnek feladata; sem nem fogunk a kártékony s azért tilos mulatságokról értekezni, ezt az erkölcsbírákra bizzuk, sem nem fogunk a nemzeti jellemre nagy befolyást gyakorló nyilvános mulatságokról írni, ezt mi az életbölcészlet rendszerébe utaljuk; mi a családiasság, e földi paradicsom élet érdekében nem sajnáljuk szavunkat emelni és az illetők szívére kötni hogy a házi mulatságokra figyelemmel legyenek.

A holt Körösről.

A városunk alatti holt körös ügyében a megye alispánja és a kir. főmérnök jelentést nyújtott be a közigazgatási bizottsághoz, mely jelentésből közöljük a következőket:

A Szarvas mellett elvonuló s a 18 a számú átvágás kanyarjait képező holt meder mintegy 20 kmt. tevő jelentékeny hosszánál fogva, de meg azért is mert két igen népes községet érint a körösmeni holt medrek között a legfontosabb. A helyszíni szemle alkalmával szept. 14-én a holt meder vizállása 9 centiméter híján 1 méterrel alacsonyabbnak találtatott, mint a milyen magasságu (3:20) vízoszlop tartására a zsilipet kezelő ármentesítő társulat jo-

gositva van. Ha bár kétségtelen tény, az hogy a nagyobb tömegű viz sokkal kevésbé van elposványodásnak kitéve mint a csekélyebb tömegű, a holt meder vizét a jelzett csekélyebb vizállás daczára romlottak s kellemetlen szagúnak egyáltalán nem találtuk.

E tény az érdekeltek is elismerték, de ezen körülményt egyenesen csak annak tulajdonítják, hogy az idei nyár hőmérséklete általában alacsony volt, s ezen kívül felfrissítésről eső alakjában a természet bőven gondoskodott s hivatkoztak az 1892. évi állapotra a mikor a holt kanyar vize az uralkodott hőség folytán határozottan büzhödtté vált. Nem vonhatjuk kétségbe, hogy ez így volt, de ennek oka alig lehetett más, minthogy az engedélyezett 3.20 méter vizallas helyet a meder az 1892. év tavaszán csak 1.86 méter vizállásnak megfelelőleg lett megtöltve s így a raktározható mintegy 5 millio köbméter viz helyett 1862-ben a holt mederben alig ennek harmada volt tényleg raktározva, s ezen felhalmozott víztömeg is az elpárolgás folytán annyira megfogyott, hogy augusztus hóba a holt meder vize csak 1.40 vizállásnak felelt meg. Ha a medret teljesen megtöltött állapotban találta volna ez 1892 évi nyár, meggyőződésünk szerint annak vize panaszra nem adott volna okot. Szarvas város orvosai s ezek nyomán a város mérnöke is a holt kanyar mostani felfrissítési módját nem tartják megfelelőnek, mert a létező zsilip küszöbe nem fekszik olyan mélyen, mint a holt kanyar feleke és így abból az összegyűlemlt víz egész tömege le nem ereszthető. A holt mederbe rekelő viz — szerintünk — nem tekinthető olyanoknak mely soha fel nem rissül sőt ellenkezőleg bátran állítható, hogy az a felfrissítés céljából időszakonként beereszteni szokott vízzel feltétlenül összevegyül. Azt állítják továbbá az érdekeltek, hogy a létező állapot szerint a holt

meder folyó vízzel csak korlátolt mérvben vagy egyáltalán nem frissíthető fel, mert a holt medret a beléje vezetendő belvíz számára az olvadás idején üresen kell tartani. Nem képzehető el, hogy a holt mederben márczius hóban összegyűlemlő belvíz a két árhullám közötti időszakban, legutóbb jórészt kivezethető s helyette a körös vize beereszthető ne lenne, de ezen két árhullám kívül van minden évben a Körös vízének még több apró emelkedése és süllyedése is, melyek a holtkanyar felfrissítése céljából igen jól felhasználhatók kétségtelen, hogy a jelen állapotnál sokkal jobb lenne, ha ezen 20 km. hosszúságu tekintélyes meder élővízzé alakíttatnék át; természetesen is kell tekintenünk, hogy ezen eszméhez Szarvas város nemcsak közegészségi, hanem egyéb tekintetektől is ragaszkodik, de a nagyterjedelmű munka a czéllal arányban nem álló igen nagy költségek átán lenne csak megvalósítható. A szarvasi érdekeltek közt általános, azon vélemény, hogy ezen holt medernek élővízé való átalakításához nem kell egyéb mint a jelenleg fenálló, alsó torkolati zsilip fenntartása mellett a kanyar felső kiágazásában szintén egy zsilipet létesíteni. Teljesség véve a Körös vízének esési viszonyait kitűnik, hogy e zsilip megnyitása teljesen czéltévesztett lenne. A Körös folyó kis vízének esése a holt kanyar felső és alsó torkolata közt csupán 12.5 cm. mely abszolút esés mellett a viz a holt mederben 20 km. utat lenne kénytelen megtenni. Ez oly csekély relatív esést eredményez mely mellett még egy szűk keresztmetszeti mértékkel bíró csatornában sem lehet vízfolyást elképzelni, hátha még figyelembe vesszük a holt meder óriási befolyási szelvényét, melyben a szűk zsilip nyilvánosan beömlő viz, mozgást előidézeni épenséggel képtelen. Állandó folyású élővízzé a holt kanyar csak úgy lehetne, ha a kö-

lett megtöltötték volna a két kocsit irigykedve nézte az üres omnibuszszal könnyen haladó lovakat.

Mert ez a szarvasi nép — mondják — a kevés pénzt fitymálja, de a sokat szereti s még mostanság nincs olyan vállalkozó aki minden érkező vonathoz 60--70 krajczárral megelégednék, mely összeg 10 kros viteldijakból naponként és egész bizonyosan összegyűlne.

Azért csak bejutottunk a városba. Velünk volt a mi kedves »bíró bácsink» s ő azt mondta: »nini, ez a nyitott kocsi csak egy forintot kér — tessék felülni».

Igy az egyik vállalkozónak emlékeztetes napja volt. Birói forinthez jutott »rövid uton».

Ha már az ember egyszer bejutott Szarvasra, ott jól érezheti magát csak az a gondolat gyöttri, hogyan fog megint kijutni a vasúthoz, mikor vissza kell utaznia?

A mi vissza indulásunk órája a reggeli 4 óra volt.

Éjfélleg csak eltarokoztunk valahogyan de még akkor a kivonulás kissé korai volna.

A felébredés pedig nagy feladat.

Fél háromra, még egy kicsit várjunk

A második felébredés fél négyre ütött be.

Nosza rajta! Hamar a vasúthoz. Haromnegyed negykor megindultuk. Holdvilágos szép éjszakan.

Öreg patyikanál vagyunk s az óra négyed kong.

Lehetetlen 10 perc alatt kijutni.

Óh, csak jönne a 30 krajczáros omnibusz! nem jött, éjszaka minek menne?

Vataki jó a mellék utcából.

— Jó reggelt kívánok! Talán a vasúthoz tetszik!

— Oda ám, de azt hiszem elkéstünk.

— Én is azt hiszem, pedig szintén oda sietnék.

— Nem lehet kiérnünk,

— Nem ám. Elmegy a vonat.

— Tudja mit Balázs gazda, mert így hívták utitársunkat — mi itt hiába panaszkodunk egymásnak az elkésés miatt. Hanem legyen szíves előre futni. Állíts meg az induló vonatot. Tartóztassa fel valahogyan.

— Megpróbálok.

Balázs futó lépésben elrohan. Mi utánna sietünk egy kevés reménységgel. Ott vagyunk már a fordulónál.

— Isten veled feleség! Én is rohanok Te csak jöjj »sietve — lassan».

A főnök urat meglelte Balázs a mint jelt akar adni vonat indulásra.

— Az istenért főnökur! Ne tessék meg indítani. Még jönnek »már itt lesznek» ejnye kérem, adjon három vagy négy jegyet.

— Nem lehet, nem lehet, nem várhatunk!

— Nagyon szépen kérem — szólok én eljutva a pénztárhoz. (Óh milyen szépen kér az ember ilyenkor).

A főnök urnak jó szíve könyörül.

— Még egy kicsit kérem — a feleségem azonnal jó.

— Nem várhatunk nem lehet.

Csengetés.

Az asszonyka beérkezett fáradtan, lihegőn.

Csak öt percet késett a vonat. Utazhattunk.

Ebből ez a tanúság, hogy Szarvason üresen járnak az omnibusz kocsik, s ez a lovagnak jó: de emberséges emberek indítják a vonatot, a mi az utasoknak jó.

Tanusítja

Bolygó.

rös vize egy fenék gáttal felduzzasztatnék vagy esetleg az előviz egy csatorna segítségével a Körös egy feljebb fekvő pontján vezetetik ki, avagy végre állandó szivattyúzás által. Tisztán csak a közegészségügyi érdekek megóvása szempontjából nem tartjuk szükségesnek azt, hogy a holt kanyar élővízzé alakíttassék át, megvagyunk győződve arról, hogy az alsó torkolaton létező zsilipnek kellő kezelése mellett a holt meder mindenkor ellátható oly nagy tömegű vízzel, mely az egy pár hónapig tartó nyári hőség alatt elposványosodásnak nem fog indulhatni.

A vármegye közigazgatási bizottsága ezen jelentésre a következő határozatot hozta: Minthogy a szarvasi mintegy 30 km. hosszú holt kanyar vizére vonatkozólag a megtartott vizsgálat alkalmával, az iratoknál lévő jegyzőkönyv szerint három tiszti orvos által igazoltatott, hogy e kanyar vize romlásnak indult, s a közegészséget már is veszélyezteti s káros hatásának nyoma is észlelhetők s minthogy a hatóságnak mindenek felett álló kötelessége a lakosság egészségét a fertőzéstől megóvni a nm. mkir. földmívelésügyi minster ur feliratilag felkérendő, hogy a szarvasi 18-a sz. holt kanyar felsőrészénok zsilippel való sürgős ellátása tekintetbe érélyesen intézkedni kegyeskedjék, mivel a holt kanyar vize csupán egy felső zsilip alkalmazásával frissíthető fel s így tehát óvható meg a romlástól. A feliratban hangsúlyozandók a törvényes inlokok is, melyekre nézve a törvényhatóság a kérelmét alapíthatja.

H I R E K

— A sisztujító-széken esküdti állásra jelöltettek: *Veles Tamás, Sápszky György és Viszkok András.*

— Iskolai látogatás. Binhegyi István megyénk kir. tanfelügyelője három napi itt időzése után tegnap távozott városunkból. Itt léte alatt meglátogatta az ovodákat és az ev. egyház szállóbeli és tanyai iskoláit. Mint lapunk egyik munkatársa értesít, a nevezett tanfelügyelő elismeréssel szölt az alkalmazott tanerők igyekezte felől, feltűnt neki azonban egyeseknek azon eljárása, hogy mielőtt növendékeiket beszéd — és értelem gyakorlatok alapján vezetnék a magyarnyelv ismeretéhez, egyszerűen tankönyvvel látják el növendékeiket s annak tartalmát emlékeltetik be, a magyarnyelv alapos elsajátításának és az értelemfejlesztésnek hátrányára. Ehez különben az iskolák túltömöltsége is hozzájáruls az egyház hivatalosan fog felszöllíttatni iskoláinak szaporítására. Mi azt hisszük hogy e felszöllítésre nem lesz szükség, mert a nevezett egyház anélkül is évenként szaporítja iskoláit s a tanítókar e tekintetben a legközelebb részletes tervezetet nyújt be a presbiteriumhoz.

— Urvacsora. A főgymnásium tanári kara és tanuló ifjúsága holnap együttesen fog járulni az úr asztalához. Az urvacsorát a főgymnásium dísztermében istenítisztelet előzi meg.

— A járási utibizottsági mérnöke hivatalos működését folyó hó 31-én kezdi meg. Hivatalos helyiség; vármegyeház-utca 984 szám.

— Karácsonyi szünidő. A főgymnásiumban decz. 22-ától január 7-ig, a társulati leányiskolában pedig decz. 25-től január 7-ig lesz a karácsonyi szünidő.

— A tuzok utcza kikövezése. A kereskedelemügyi mkir. minster felhívta megyénk közönségét, miszerint hasson oda hogy városunkban legalább a tuzok utcza, mely egyike legélénkebb forgalmi utcáinknak és a hol a posta és távirda van elhelyezve a kocsik közlekedés czéljaira is burkoltassék, mivel esős időben az majdnem járhatlan. Járási főszolgabiránk ezen felhívás folytán elrendelte hogy a tuzok-utcza kikövezésére vonatkozó részletes költségvetés a ministeri rendelettel határozathozatal végett a képviselőtestületnek mutassák be. Nyilvánvaló — ugymond — hogy a tuzok-utcza kikövezése Szarva-on szükséges, a mennyiben ez által legalább egy a temetőbe vezető utcza tételnék járhatóvá — s a közönség nem lenne kénytelen napról-napra tanujalenni azon szomorú állapotnak, hogy az esős évszakokban temetkezések alkalmával a halottak csak a legnagyobb nehézségek között szállíthatók ki a temetőbe. Pedig ilyen nagy városban, mint Szarvas, temetkezések sűrűn fordulnak elő. Azon körülmény, hogy maga a ministerium szólítja fel a községet erre, az előállítási költségeket illetőleg előnyösnek ígérkezik, mert valószínű, hogy a nm. ministerium tekintettel arra, hogy ezen kikövezés a posta és táviróhivatalok édekeit és szotgálna a munkálat létesítésének megkönnyítése czéljából némi áldozatokat is hajlandó lenne hozni.

— Gátátmetszés. A betlehemi városrészt övező gátátmetszés iránt a főszolgabiró úr hathatós intézkedést tett és így remélhető hogy a régen vajudó ügy valahára elintéztet nyer.

— Szentandrási milliomos menyecske. Mint a «Szabad Szó» írja Békés vármegye szorgós kutatásának egy bizarr és érdekes részletekben nem szűkölködő regény lett az eredménye. Ugyanis valami kitéve özv. Goldstein Simonné elhagyta Szentandrát s kisgyermekét rendes tartásdíjért ott hagyta. Ámde a tartásdíját nem fizette rendesen s így az ápolónő a megyéhez folyamodott, hogy a világra ment asszony hollétét kinyomozza miután ő a gyermeket tovább ingyen nem tartja. Azalatt az asszony — mint kitudódott Milánóba utazott hol a véletlen egy rió-de janeirói milliomossal hozta össze. A milliomosnak megtetszett a menyecske, s a menyecske szívet is bevette a millio. Az asszony áttért a keresztény hitre és az esküvő dispenczió mellett csakhamar megtartatott. A milliomos csakhamar nászutra kelt s ezenközben jutottak Sopronba hol extravagans költekezéseikkel nagy feltűnést keltettek, úgy hogy a lapok is foglalkoztak nem egyszer velük. Békésmegye hatóságát a lapoknak ez a közlése vezette nyomra. Irtak a tartáspénzért — de az alatt a milliomos már Bécsbe utazott. Békésmegye alispánja a bécsi rendőrséget kérte fel a gyermek tartás behajtására. Szentandrason pedig a helyi fanasztikák feszült várakozással néznek az eshetőség felé, hogy a rió-de janeirói milliomos egyszer csak a felesége kértére Szentandrásra megy lakni s olyan palotát építtet a Körös mellett, hogy annak párjáért legálább is Csikágóba kellene menni.

— Kondoroson a piacztéri kövezet terve és költségvetése elkészült s a munkálat jövő év tavaszán feltétlen végrehajtást nyer. A mi a piacztérünk kikövezése is égetően szükséges, mert ezen tér már kisebb esőzések után is valóságos lagunai látványt nyújt.

— Uj csatorna. A város földjét átszelő bikazugi csatorna műszaki felülvizsgálatra tegnapelőtt történt meg. A műszaki felülvizsgálat a jelzett csatornát átvehető állapotban nem találta.

— Elhaltak városunkban decz. 1-től 6-ig Török Pál hatvanéves (935.) Borgulya Pál 4 éves (Décsi tanyák.) Bohnyjat Pál 4 éves (692.) Varga Antal 60 éves (krakó) Kondacs Erzsébet 6 éves (tanya.) Brancsa István 1 éves (1015.) Lizon Erzsébet 7 hónapos (tanya)

— Kenderáztatók. Járási főszolgabiránk alispáni rendelet folytán felhívta városunkat hogy kenderáztatóiról tervet készítsen. A kenderáztatóul városunk és Sztandrás község részére a 18. számú átvágás elmetszett kanyarulatának a két község határvonala mellett fekvő 1 km. hosszú szakasza jelöltetett ki a közigazgatási bizottság által, mely szakasz a kanyarulat többi részétől tiltókka elkülönítve tavasszal friss vízzel telíthető illetve ősszel kiüríthető lenne annélkül, hogy ez által a holt kanyarulat vize az egészére ártalmassá tételnék.

— A szarvas-mezőhegyesi vasut részvénylársaság f. hó 14-én közgyűlést tart, a vármegye által kijelölt öt igazgatósági tag megválasztása tárgyában.

— A megyei millenaris mezőgazdasági bizottság f. hó 11-én ülést tart a vármegyeházán.

— Telefon hálózat. Vármegyénk főispánjának indítványára mozgalom indult meg arra nézve, hogy Békésmegye összes községei telefonhálózattal legyenek összeköelve. A vármegye pénzügyi szakos álya már konkrét terv alapján tárgyalhatta a telefon hálózat ügyét, amennyiben ajánlat van rá, hogy a távbeszélő 25,000 forintért elkészül.

— Vásár. A csongrádi vásár f. hó 10-én tartatik meg.

— Halálozási statisztika. Az elmúlt hó folyamán elhalt városunkban 46 egyén, Kornemek. Gyomorbélhurut 1. Tüdőlégdag 1. Végelgyengülés 1. Szélhűdés 1. Ránggöres 1. Hörglob 1, Béllob 1. Velezületett gyengeség 1, Gyomorrák 1. Hörghurut 1. Gümökör 1. Tüdőlégdag 2. Hártás toroklobb 2. Torokgyik 2. Aggkor 2. Görösök 2. Tüdővész 3. Tüdölob 3, Hagymáz 3. Aszkor 3. Agyburoklob 3. Roncsolótoroklob 3. Bélhurut 7.

— Méhészeti statisztika. Városunkban az 1893-ik év folyamán mozgószerkeztett kaptárokból kiteleltetett 280 közönséges kópében 500 család. Egy-egy méh család a lefolyt méhészteendőben által 12 kilogramm méz-főlösleget gyűjtött. Méz termel 150 métermázsa 4500 forint értékben. Viasz 1000 forint értékben. Télén át sok család kihalt s ez okozta az eléggé bő viasz-termelést.

— Vizálló helyek. A csabacsídi határban levő földbirtokosok a járásfőszolgabiró ur előtt azon panaszt tették folyamatba, hogy a jelzett dűlőrészben nagy mennyiségű vizálló helyek léteznek. Ezen mellánylást igénylő panasz sürgős elintéztése elrendeltetett.

— Kicsinyek és nagyok öröme egyaránt a karácsony ünnepe. A világtörténet nem mutat fel nagyszerűbb eseményt mint a Megváltó születése. Méltó, hogy e napot gazdag szegény megünnepelje s indokolt hogy e napon a családtagok, ismerősök, jó barátok örömüknek látható kifejezést is óhajtanak adni a krisztkindli ösidőktől öröklött kedves formájában. E kegyetes szokásnak hódolunk midőn ismét figyelembe hozzuk Kertész Tódor fővárosi diszműkeskedőnek már jól ismert s a jelen időre még számtalan hasznos és érdekes újdonsággal gazdagított áruházát (Dorottya-utca 1. szám), melynek áruiból — a jutányos árak illusztrálásul egynehányat itt felsorolunk. Így: Csillag ragyogó karácsony fadiszek: Biztos vas karácsonyfaállvány 2.50 ezüst szál, rezgő csillag tucatja 40—1.20 színes üveggolyók 5—20 kr. ragyogó piramida fahegyére 15-35, angyalok mozgó szárnyakkal 40 kr. — 2 frt, csillag asbest hó 50 kr. tréfás majom 30 kr, gyertyatartók, lampionok a fára tucatja 40—1.20, arany ezüst és színes hajszál 40 kr, reggharmat 20 kr. dio aranyozó és ezüstölő füst 10 kr, felnyitható arany diók 10—40 kr. fényes gyöngysodrony 20 kr, gyöngysodrony a felerősítéshez 10 kr. színes viaszgyertyák tucatja 20—40 kr, szenzációs gyertyák a fán egyszerre gyúlnak meg tucatja 42 kr. magnesium sodrony 10 kr. bonbonier 12 drb. 60 kr—3 frt, ragyogó pillangó 15 kr arany ezüst halacska 5-15 kr stb. Célzerű egy fának teljes feldiszipítésére az itt elsorolt tárgyakból egy egész összeállítást rendelni mely 5, 10, 15, és 20 frtért kapható. — Kedélyderítő tréfás vexáló türelem játékok. Csinos tombola nyereménytárgyak összeállítása 5 frttől felfelé. Mulattató és tanulságos játékok leányoknak és fiúknak, babák 60 kr.—20 frt kis varrógép használható 3 frt kard csákó, puska együtt 3 frt mozgó állatok 3—10 frt futó egér 60 kr. hintalovak 3—20 frt berend. istálló 2—7 frt ércbugó 60 kr. vasut 50 kr—6 frt, zenélő doboz 1.30—2.50 hegedű 1.40 Ariston 6 zene. Jarabball 20 frt Syphonion 9 frt Laterna magica 80 kr—20 frt, tornakészlet ajtó közé csavar nélkül 9.50—16 frt Richter-féle építőkövek 80 kr—17, frt Clubb-korcsolyák 2 frt Halifax 3 frt Rohonczy Colombus korcsolya 7.50—8.50. Társasjátékok: tombola, lottó, lóverseny várostrom, a vig egy-szeregy, tivoli sakk, dominó. Go-Bang kínai elmés játék harang és kalapács stb, Karácsonyi ajándék tárgyak már 1 frton alul 200 frtig. Mindenkinek ajánljuk hogy a megrendelést ne halassa az utolsó napokra, ment ilyenkor roppant sok a dolog s esetleg postai késedelem is fordulhat elő.

Irodalom és művészet.

Felhívás.

— A Jókai-jubileum végrehajtó bizottságától. Midőn a Jókai-jubileum végrehajtó-bizottsága elhatározta, hogy a koszorus költő jubileumára összes műveiből nemzeti diszkiadást rendez és egyszersmind e kiadás előfizetéseiből a költségek átnyújtandó 100,000

frtnyi nemzeti tiszteletdíjat megteremti, az ügy érdekében helyesen vélt eljárni ha a 200 frtnyi aláírási összegnek egyszerre való befizetését kívánta, mivel csak ez úton állhat módjában a kiadásnak mindenek előtt biztos alapot teremteni és a költségek átnyújtandó tiszteletdíjat minden körülmények között a tényleg befizetett hozzájárulási összegek által biztosítani. A bizottság merész és nagyfelelősséggel járó vállalkozása már eddig is biztató eredményt mutathat fel. A végrehajtó bizottság azonban az eddigi tapasztalatokból, különösen a közönség köréből hozzá érkezett számos megkeresésből arra a meggyőződésre jutott, hogy a nagy nemzeti ünnepben való részvételt és a nemzeti diszkiadás megszerzését a társadalom tágabb köreire nézve is lehetővé kell tennie és hogy ezt csak az által érheti el, ha az előfizetési összegnek egyszerre való befizetésétől eltekintvén — annak részletekben való törlesztésére módot nyújt és ily módon azokra nézve is hozzáférhetővé teszi a jubileumi örökbecsű munkát, a kik a legjobb akaratúak és az ügy iránt érzett legnagyobb lelkesedéssel sem aldozhatnak egyszerre oly nagy összeget a szép és nemes célra. A bizottság eme meggyőződése találkozott a közönség óhajaival és a bizottság ma — a jubileumi alap egy tetemes részét biztosítottak tudva — abban a kellemes helyzetben van, hogy az országszerte nyilvánuló hangulatnak megfelelő, oly módozatokat állapíthat meg az előfizetésre, melyek lehetővé teszik, hogy a társadalom valamennyi rétege a mozgalomban részt vegyen. A végrehajtó bizottság ugyanis f. hó 25-én tartott ülésében elhatározta, hogy a 200 frtnyi előfizetési összeg négy évi részletben legyen befizethető még pedig: Az első 50 forintos részlet 1893. december 31-ig a második 50 forintos részlet 1894. június 30-ig a harmadik 50 forintos részlet 1895. június 30-ig a negyedik 50 forintos részlet 1896. június 30-ig. A megálapított részletek a Belvárosi Takarékpénztárhoz (Budapest, Koronaherczeg-utca 3. sz.) küldendők. A Jókai jubileum végrehajtó-bizottsága. Beöthy Zsoltán főtitkár, Eötvös Loránd elnök.

A Nemzeti iskola, Benedek Elek már jelzett tanügyi heli lapja megjelent. A mutatványszám rendkívül gazdag cikkekben és mindenféle közleményekben. A beköszöntőben a szerkesztő minden irányban független, szókimondó, a tanárok és tanítók él-

dekeit támogató ujságot ígér. A következő cikkben Jancsó Benedek dr. konstatálja, hogy nálunk hiányzik az egészséges tanügyi közvélemény, ennek a megteremtését várja egy oly független laptól, a minőnek a Nemzeti Iskola Benedek Elek szerkesztésében ígérkezik. Földes Géza a népoktatási törvény huszonöt éves fordulója alkalmából nagyobb cikkben fejti ki, hogy minő alkotások szükségesek még a 25 év előtt lefektetett alap teljes kiépítéséhez s egyben felhívja a nagy közönséget is december 5-iki évforduló megünnepelésére. Benedek Elek a kultusministernek a képviselőházban legutóbb tett kijelentéseivel foglalkozik s reméli, hogy a minister marad, hogy ígéreteit beválthassa. A tárcza rovatban Palágyi Lajostól van egy szép költemény (lapunk más helyén közöljük) s Gaál Mózes-től egy megkapó, kedves tárcza az iskolai életből. A rovatok is igen gazdagok és élénkek. A »Mi ujság?« rovatban nem csak tanügyi, de közérdekű újdonságokat is találunk. Aztán ismertette vannak jóformán az összes tanügyi folyóiratok s a könyvpiacz rovatban az iskolai és iskolai stb. könyvekről vannak alapos ismeretelések. A Nemzeti iskola január első hetében indul meg rendszeresen. Előfizetési ára egész évre 4 frt. Melegen ajánljuk a tanárok és tanítók figyelmébe a valóban hézagpótló ujságot.

Szerkesztői üzenetek.

Belygő. Kenderes Elkésve érkezett. Hogy a helyet fentartottuk az utolsó percig, bizonyítja az hogy tárcza nélkül maradtunk.

H. B. Holyben. »Tudod mit...« című költeményéből izlelitőül közöljük az első strophát:
Tudod mit mondtál akkor leányka,
Mi szivemet mindjárt átjárta,
Midőn ott ültünk a fa alatt,
Szajdán akkor nem volt lakat.

Vasuti menetrend

I. Szarvas-Mezőtúr

Induló-vonatok.

7415. 7411. 7413.

reggel	d. e.	d. u.
8.45.	9.33.	1.55.

Érkező-vonatok.

7416. 7412. 7414.

reggel	délbe	este
8.33.	1.21.	5.44.

II. Szarvas-Mezőhegyes.

(Érvényes a megnyitástól kezdve.)

Induló vonatok.

8112. 8114.

reggel	d. u.
4.10.	143.

Érkező vonatok.

8111. 8113.

d. e.	reggel
1.42.	8.59.

Felelős szerkesztő: **Mihálfy József**
Főmunkatárs: **Epstein Miklós.**